

USA's væsentlige brud på FN's hovedkvar- teraftale og sagen for permanent flytning til Genève

De Forenede Nationer eksisterer for at tilbyde et universelt forum, hvor suveræne stater kan forhandle som ligeværdige. Dette princip om universalitet er kun levedygtigt, hvis alle medlemsstater har adgang til organisationens hovedkvarter uden politisk diskrimination.

Hovedkvarteraftalen fra 1947 mellem De Forenede Nationer og USA kodificerede dette princip. USA, som værtsland, lovede ikke at hindre transit af repræsentanter for medlemsstater til og fra FN's hovedkvarter. Men nylige begivenheder – især **nægtelse af visa til den palæstinensiske delegation** i september 2025 og **tilbagekaldelsen af den colombianske præsident Gustavo Petros visum** få dage senere – viser, at USA ikke har overholdt denne forpligtelse. Dette er ikke isolerede fejltrin, men en del af et politisk mønster, der retter sig mod kritikere af USA's politik i Mellemøsten.

Sådan adfærd udgør et *væsentligt brud* på Hovedkvarteraftalen. Ifølge international lov berettiger et væsentligt brud den anden part – i dette tilfælde De Forenede Nationer – til at suspendere eller opsig sine forpligtelser. Generalforsamlingen, der udøver sin myndighed i henhold til **artikel 20 i FN's pagt**, bør reagere ved permanent at flytte sine sessioner til Genève.

Den juridiske sag: Væsentligt brud på Hovedkvarteraftalen

Artikel 13 i Hovedkvarteraftalen kræver, at USA sikrer uhindret adgang for repræsentanter for medlemsstater, der deltager i FN-møder. Denne forpligtelse er absolut: den afhænger ikke af det politiske indhold i en delegats tale eller de bilaterale forbindelser mellem USA og delegatens stat.

Bevis for brud i 2025

- **Nægtelse af visa til den palæstinensiske delegation:** USA nægtede visa til palæstinensiske embedsmænd, herunder præsident Mahmoud Abbas, hvilket forhindrede personlig deltagelse i Generalforsamlingen. Abbas talte til Generalforsamlingen virtuelt den 25. september 2025.
- **Tilbagekaldelse af præsident Gustavo Petros visum:** Den 27. september tilbagekaldte USA Petros visum kort efter, at han deltog i en propalæstinensisk demonstration i New York og kritiserede USA's politik over for Israel.

- **Bredere mønster:** Disse handlinger passer ind i en bredere tendens til USA's villighed til at hindre delegationer, der anses for politisk ubelejlige.

Præcedensen fra 1988 er klar: Da USA nægtede Yasser Arafat et visum, stemte Generalforsamlingen for at afholde sin session i Genève. Dette viser både USA's evne til at bryde sine forpligtelser og forsamlingens myndighed til at handle.

Væsentligt brud under international lov

Artikel 60 i **Wienerkonventionen om traktatretten (1969)** definerer et væsentligt brud som en overtrædelse af en bestemmelse, der er afgørende for opfyldelsen af en traktats formål. Hovedkvarteraftalens formål er at garantere universel adgang. Gentagne nægtelser og tilbagekaldelser af visa undergraver direkte dette.

De Forenede Nationer, som den ikke-brydende part, har ret til at betragte aftalen som ugyldig.

Generalforsamlingens myndighed til at flytte

Artikel 20 i FN's pagt fastslår, at Generalforsamlingen skal mødes "på det tidspunkt og sted, som den selv bestemmer." Denne myndighed er uafhængig af Sikkerhedsrådet; der er ingen veto over mødesteder.

Derfor kan Generalforsamlingen vedtage en resolution, der:

1. Erklærer USA for at have begået et væsentligt brud på Hovedkvarteraftalen;
2. Bekræfter sin myndighed til at bestemme mødestedet;
3. Flytter sine sessioner til Genève.

Hvis USA gør indsigelse, hører tvisten hjemme for **Den Internationale Domstol (ICJ)**. Artikel 21 i Hovedkvarteraftalen foreskriver allerede voldgift og, i mangel af dette, ICJ's jurisdiktion. Generalforsamlingen kunne også anmode om en **rådgivende udtalelse** i henhold til pagts artikel 96.

Praktisk gennemførlighed af flytning til Genève

Genève er allerede vært for **FN's kontor i Genève (UNOG)**, **WHO**, **ILO**, **UNHCR** og mange andre agenturer. Palais des Nations var vært for Generalforsamlingen i 1988 og har vist skalerbarhed gennem store konferencer, senest UNCTAD16 i 2025.

Diplomatiske missioner

Næsten alle medlemsstater opretholder allerede permanente missioner i Genève. Flytning ville kræve udvidelse, men omkostningerne ville blive opvejet af besparelser fra lukning eller reduktion af New York-kontorer, hvor ejendoms- og leveomkostninger er langt højere.

Værtslandsramme

Schweiz har en langvarig juridisk ramme for FN's operationer. En udvidet værtslandsaftale kunne forhandles glat, givet Genève's eksisterende rolle som FN-hub.

Omkostningerne for USA

- **Beskæftigelse:** FN's sekretariat beskæftiger **7.500-8.000 medarbejdere i New York**, mange af dem amerikanske borgere eller resider. Deres afgang ville direkte reducere lokal beskæftigelse.
- **Entreprenører:** Catering, rengøring, transport og konferencevirksomheder ville miste betydelige kontrakter.

Diplomatiske og missionsrelaterede tab

- **Permanente missioner:** Lukning eller nedskalering af ~190 diplomatiske missioner i New York ville reducere efterspørgslen efter kontorer, lejligheder og støttetjenester. Tusindvis af lokale medarbejdere ville blive påvirket.

Turisme og gæstfrihed

- **Generalforsamlingsugen:** Den årlige tilstrømning af tusindvis af diplomater, medier og ngo'er sprøjter millioner ind i New Yorks gæstfriheds- og turismesektorer.
- **Samlet bidrag:** Undersøgelser anslår, at FN-samfundet genererer **3,69 milliarder dollars årligt** til New Yorks økonomi og understøtter omkring **16.000 job**. Over et årti ville de samlede tab nærme sig **40 milliarder dollars**.

Symboliske og strategiske omkostninger

- **Tab af blød magt:** At være vært for FN giver Washington daglig adgang til verdensledere. Flytning ville fratage landet denne unikke diplomatiske fordel.
- **Geopolitisk nederlag:** Flytningen ville blive opfattet som bevis på, at USA ikke kan stole på som en neutral vært, hvilket undergraver dets krav om lederskab i en regelbaseret international orden.

Forventede amerikanske modargumenter

- **Suveræn ret til at kontrollere grænser:** USA kan hævde, at visumbeslutninger er suveræne handlinger. Men ved at underskrive Hovedkvarteraftalen begrænsede USA udtrykkeligt sin suverænitet i denne sammenhæng.
- **Sikkerhedsbegrundelser:** USA kunne nævne terrorisme eller offentlig orden. Men systematisk nægtelse af kritikere, ikke sikkerhedsrisici, afslører politisk hensigt.
- **Budgetmæssig indflydelse:** Washington kan true med at tilbageholde sin 22% bidrag til FN's budget. Men sådanne trusler ville kun forstærke opfattelser af dårlig tro og kunne fremskynde diversificeringen af FN's finansiering.

Køreplan for Generalforsamlingen

1. **Vedtag en resolution**, der fordømmer USA's visumpraksis som et brud på Hovedkvarteraftalen og bekræfter Generalforsamlingens myndighed til at bestemme sit mødested.
2. **Anmod om en rådgivende udtalelse fra ICJ** for at styrke det juridiske grundlag for flytning.
3. **Forhandle med Schweiz** om at udvide værtslandsaftalen for permanente Generalforsamlingssessioner.
4. **Fasevis flytning** begyndende med Generalforsamlingens session i 2026 i Genève, derefter udvidelse til andre hovedkvarterfunktioner efter behov.

Konklusion

USA's gentagne hindring af delegationer gennem politisk motiverede nægtelser og tilbagekaldelser af visa er et *væsentligt brud* på Hovedkvarteraftalen. Generalforsamlingen er ikke forpligtet til at tolerere dette. Den har både den juridiske myndighed og de praktiske midler til at flytte sine sessioner til Genève.

En sådan flytning ville påføre USA økonomiske tab i milliarder og et betydeligt prestigetab, samtidig med at den bekræfter De Forenede Nationers uafhængighed og universalitet. Hvis USA anfægter denne beslutning, kan de bringe tvisten for ICJ.

Tiden er kommet for, at De Forenede Nationer handler beslutsomt. For at beskytte sin integritet, universalitet og troværdighed bør Generalforsamlingen permanent flytte til Genève.